

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažu bīstamu vielu izmantošanas ierobežošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās (pārstrādāta redakcija)"

COM(2008) 809 galīgā redakcija – 2008/0240 (COD)

(2009/C 306/08)

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2009. gada 16. februārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dažu bīstamu vielu izmantošanas ierobežošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās (pārstrādāta redakcija)",

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2009. gada 18. maijā. Ziņotājs – RETUREAU kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 454. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 10. no 11. jūnijā (10. jūnija sēdē), ar 109 balsīm par un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Komitejas secinājumi.

1.1 EK dibināšanas līguma 95. pants ir atbilstošs juridisks pamats direktīvas pārstrādātai redakcijai, ar kuru nosaka vienotus noteikumus elektrisko un elektronisko iekārtu ražošanai un izplatīšanai iekšējā tirgū. Tiesību akts direktīvas formā izvēlēts divu iemeslu dēļ: pirmkārt, tā ir agrāk pieņemtas direktīvas pārstrādāta redakcija un, otrkārt, dalībvalstis ir atbildīgas par tās piemērošanu un izpildes kontroli atbilstoši subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem.

1.2 Tomēr Komiteja uzskata, ka direktīvas pārstrādātas redakcijas piemērošanas kontrolē jāpanāk iespējami lielāka saskaņotība direktīvas īstenošanā iekšējā tirgū, lai novērstu iespējamās administratīvās šķēršļus pārrobežu aspektā un to radītos konkurences izkropļojumus.

1.3 Attiecībā uz iespējamām izmaiņām izmantošanai aizliegto vai stingri ierobežoto toksisko un bīstamo vielu sarakstā Komiteja atbalstīs komitoloģijas metodi tikai tad, ja notiks konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm un tiks veikts ietekmes novērtējums par katru sarakstā iekļauto vai no saraksta svītrotu vielu.

2. Komisijas priekšlikumi.

2.1 Ierosinot aizstāt direktīvu "EEIA" (par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem) ar direktīvas pārstrādātu redakciju, kurā paredzēts palielināt atkritumu savākšanas un pārstrādes apjomu, iekļaut direktīvas darbības jomā medicīnas un slimnīcu aprīkojumu un kontroles instrumentus, kā arī veicināt remontējamu iekārtu otrreizēju izmantošanu, Komisija vienlaikus vēlas palielināt vides aizsardzības efektivitāti un vienkāršot administratīvās procedūras. Šajā atzinumā izskatītais priekšlikums direktīvai par dažu toksisku un bīstamu vielu izmantošanas ierobežošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās (RoHS) papildina un ir saistīts ar EEIA direktīvas pārstrādāto redakciju un tādēļ attieciņi jāpārstrādā arī RoHS direktīva.

2.2 Komisijas dienesti uzskata, ka, pārstrādājot direktīvu, rezultāti attiecībā uz toksiskām un bīstamām vielām kopumā būs pozitīvi. Turklāt ieteikumiem būs ievērojamas kumulatīvas sekas, lai precizētu direktīvu un saskaņotu tās piemērošanu un īstenošanu, tādējādi veicinot labāku tiesisko regulējumu.

2.3 Ir svarīgi paplašināt abu direktīvu darbības jomu, iekļaujot tajā papildus iepriekšējās direktīvās paredzētajam aprīkojumam arī medicīnas iekārtas, kā arī uzraudzības un kontroles iekārtas; ir uzsvērts, ka daļa iekārtu ir jāizmanto otrreiz, nevis jāuzskata tās par atkritumiem; lai nošķirtu iekārtas, kas derīgas otrreizējai izmantošanai, un atkritumus, ir paredzētas deklarācijas un attiecīgas pārbaudes.

2.4 Pārstrādātās RoHS direktīvas juridiskais pamats (95. pants, iekšējais tirgus) un EEIA direktīvas pārstrādātās redakcijas juridiskais pamats (175. pants, vide) paliek nemainīgs un atbilst šo direktīvu mērķiem, kas būtībā nemainās.

2.5 Pārstrādātās RoHS direktīvas pielikumos precizēts, uz kādām iekārtām tā attiecas (I un II pielikums), un minētie pielikumi ir jauna atsauce pārstrādātai EEIA direktīvai. Netiek ieviestas izmaiņas toksisku un bīstamu vielu sarakstā, kuru ierobežota izmantošana noteikta RoHS direktīvā, ne attiecībā uz minēto vielu īpašībām un to maksimāli pieļaujamo daudzumu; komitoloģijas procedūrā ar kontroli tiks ņemts vērā zinātnes un tehnikas progress, kā arī iespējamie izņēmuma gadījumi.

2.6 Komisija paredz, ka gaidāma būtiska pozitīva ietekme uz vidi: medicīnas aprīkojumā, kontroles un uzraudzības ierīcēs izmantotas vairākas tonnas RoSH direktīvā iekļauto smago metālu (> 1 400 tonnas svina, aptuveni 2,2 tonnas kadmija), kas veido 0,2 līdz 0,3 % no elektrisko un elektronisko iekārtu

atkritumu kopējā svara; atkritumu nepareizas apsaimniekošanas gadījumā minētās vielas var nonākt apkārtējā vidē (tikai 49,7 % medicīnas iekārtu atkritumu un 65,2 % kontroles un uzraudzības ierīču atkritumu tiek vākti atsevišķi); ar RoSH direktīvu ierobežojot minēto vielu izmantošanu, šīs vielas vidējā un ilgtermiņā vairs netiks izmantotas ražojumos un nenonāks atkritumos; sīkākā izpētē noskaidrots, ka minēto iekārtu iekļaušana RoSH direktīvas darbības jomā būs labvēlīga videi arī tad, ja pieaugs atkritumu pārstrādes apjoms.

2.7 Transversāli saskaņoti noteikumi saistītajās direktīvās sekmēs to efektīvāku piemērošanu, administratīvo šķēršļu (skatīt 3.3. punktu) un īstenošanas procedūru atšķirību novēršanu.

3. Vispārīgas piezīmes.

3.1 Pārstrādājot EEIA un RoHS direktīvas, tāpat kā jebkuras direktīvas pārstrādāšanas gadījumā, var tikt ieviesti grozījumi iepriekš pieņemtajos tiesību aktos.

3.2 Ir jānovērš jebkuras neskaidrības saistībā ar darbības jomu, definīcijām, dalībvalstu atšķirīgo praksi attiecībā uz ražojumu atbilstību un iepriekšējo direktīvu iespējamo dublēšanos ar jauno REACH regulu. Lai mazinātu paredzamo pasākumu izmaksas un administratīvos izdevumus, ir jāpanāk efektīva saskaņošana.

3.3 Ir jāpalielina abu direktīvu papildināmība un saskaņotība ar citiem Kopienas tiesību aktiem attiecībā uz iekārtu izstrādi (ražojumu tirdzniecības vienota sistēma ⁽¹⁾), REACH ⁽²⁾), energoietilpīgi produkti ⁽³⁾).

3.4 Komiteja ar gandarījumu atzīmē, ka galarezultātā aizliegto vielu saraksts palicis nemainīgs, nodrošinot darba ņēmējiem un patērētājiem līdzvērtīgu aizsardzības līmeni, kā arī aizsardzību trešo valstu darba ņēmējiem un iedzīvotājiem elektrisko un elektronisko atkritumu nelegālas tirdzniecības gadījumā šajās valstīs.

3.5 Šajā sakarā Komiteja uzsver, ka jāuzrauga bīstamu atkritumu nelegālie pārvadājumi uz valstīm, kurās nav tehniska aprīkojuma minēto atkritumu apstrādei, radot tādējādi nopietnu apdraudējumu videi un šo valstu iedzīvotāju veselībai; dažās valstīs elektronisko atkritumu apstrāde jau radījusi nopietnas sabiedrības veselības problēmas, un šī situācija var pasliktināties,

ja netiks pienācīgi veikta EEIA direktīvā paredzēto atkritumu sākotnējā apstrāde un ņemot vērā jaunu apdraudējumu saistībā ar 8. un 9. kategorijas iekļaušanu direktīvas darbības jomā.

3.6 Komiteja norāda, ka pārstrādātajā redakcijā nav veiktas izmaiņas sarakstā par vielām, kuru izmantošana ir aizliegta vai ierobežota; pirms atļaujas piešķiršanas vielām, kas varētu aizstāt vistoksiskākās un visbīstamākās vielas, ir jānoskaidro, vai arī tās nesaistās ar risku. Izņēmuma gadījumi jāpiemēro tikai vielām, kuras pašreizējos zinātnes un tehnoloģijas attīstības apstākļos ir neaizstājamas, un jāievēro visi nepieciešamie aizsardzības un piesardzības pasākumi.

3.7 Komisija, izmantojot komitoloģijas procedūru ar kontroli, ir tiesīga veikt izmaiņas pārstrādātās RoHS direktīvas I un II pielikumā noteiktajā darbības jomā; tomēr Komiteja uzskata, ka turpmāk pirms jebkuru būtisku izmaiņu ieviešanas jāveic jauns ietekmes novērtējums un konsultācijas. Komiteja atzinīgi vērtē REACH metodoloģijas piemērošanu, lai noteiktu jaunus aizliegumus vielu izmantošanai.

3.8 Komiteja atzīst, ka definīciju transversāla saskaņošana visās saistītajās direktīvās (skatīt 3.3. punktu) veicinās skaidrību un mazinās administratīvās izmaksas.

3.9 Komiteja arī piekrīt, ka saprātīga ierobežota termiņa (četri gadi) noteikšana attiecībā uz izņēmumu piemērošanu dažām vielām sekmēs alternatīvus risinājumus un vienlaikus nodrošinās juridisko noteiktību ražotājiem.

3.10 Komiteja apzinās, ka izmaiņas tiesiskajā regulējumā ietekmēs uzņēmumu izaugsmi un nodarbinātību, un atzinīgi vērtē abu direktīvu pārstrādāto redakciju lielāku saskaņotību, kas veicinās tiesību aktu un administratīvo procedūru vienkāršošanu.

3.11 Komiteja atzinīgi vērtē RoSH direktīvas darbības jomas paplašināšanu, iekļaujot tajā divas jaunas iekārtu kategorijas (8. un 9. kategoriju: medicīnas aprīkojumu, kontroles un uzraudzības ierīces), un daļas lietoto iekārtu otrreizējas izmantošanas principa piemērošanu; Komiteja uzskata, ka pārbaudes, kas ļauj nošķirt atkritumus no otrreizēji lietotām ierīcēm un kas veiktas, pamatojoties uz deklarācijām un attiecīgām pārbaudēm, ir proporcionālas.

⁽¹⁾ OV L 218, 13.2.2008., 82. lpp.

⁽²⁾ OV L 396, 30.12.2006.

⁽³⁾ OV L 191, 22.7.2005., 29. lpp.

3.12 Komiteja atzinīgi vērtē ieinteresēto ekonomikas dalībnieku definīciju saskaņošanu ar “ražojumu tirdzniecības” paketē iekļautajām definīcijām, kā arī jaunās papildu definīcijas (piemēram, medicīnas aprīkojuma definīciju).

3.13 Komiteja vēlas, lai tādējādi direktīvas īstenošanas saskaņotība dalībvalstu līmenī būtu efektīvāka nekā iepriekšējo direktīvu īstenošanas gadījumā. Lai pārliecinātos, vai izvirzītie mērķi ir sasniegti, pēc dažiem gadiem būtu vēlams veikt novērtējumu.

Briselē, 2009. gada 10. jūnijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI
